

5. Варенко В.М. Інформаційно-аналітична діяльність: Навч. посіб. / В.М Варенко. – К.: Університет «Україна», 2013. – 416 с.
6. Король А.В. Дистанційно-інтерактивні форми взаємодії логопеда з педагогами та батьками як умова підвищення результативності корекційно-розвиткового процесу / А.В.Король // Молодий вчений, 2018. – № 5.2 (57.2), травень. – С. 54-57.
7. Кремень В.Г. Інноваційність в освіті як вимога часу / В. Кремень // Інновації в освіті. – Ялта, 2010. – С. 7-13.
8. Лобовікова О.О. Соціальні мережі як феномен інформаційного суспільства / О.О.Лобовікова, А.С. Мельніков // Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. – 2011. – Випуск 5. – С. 154-160.
9. Процько Є. С. Соціальні мережі як невід'ємний та необхідний засіб навчання сучасного вчителя в освітньому процесі вищих навчальних закладів : ScienceRise: PedagogicalEducation. – 2017. – №. 8 (16). – С. 43-47.
10. Stuart J. Russell, PeterNorvig. ArtificialIntelligence: A ModernApproach. 3. Pearson, 2015.

УДК: 373.015.31:78

ВИХОВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПЕДАГОГІЧНОЇ МУЗИКОТЕРАПІЇ НА УРОКАХ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В ОСНОВНІЙ ШКОЛІ

Кравцова Наталія, кандидат педагогічних наук, доцент
Іваннікова Ірина, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»
 Вінницький державний педагогічний університет
 імені Михайла Коцюбинського (Україна)

EDUCATIONAL POTENTIAL OF PEDAGOGICAL MUSIC THERAPY IN MUSIC STUDIES IN THE BASIC SCHOOL

Kravtsova Nataliya, Candidate of Pedagogic Sciences (Ph. D.)
Ivannikova Irina, master's student
 VinnytsiaMykhailoKotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

Анотація. У статті розкривається педагогічний і виховний потенціал музикотерапії в освітньому процесі з метою розкриття внутрішніх резервних можливостей учні підліткового віку, підвищення їх емоційності, працездатності, стимулювання мотивації навчання.

Ключові слова: музикотерапія, педагогічна музикотерапія, здоров'язберігаючі технології, учні підліткового віку.

Abstract. The article discloses pedagogical and educational potential of music therapy in the educational process with the aim of disclosing the internal reserve capabilities of teenagers, increasing their emotional, work capacity, stimulating the motivation of education.

Keywords: music therapy, pedagogical music therapy, health saving technologies, teenagers.

Загальновідомо, що стан здоров'я підростаючого покоління є найважливішим показником добробуту суспільства і держави, що відображає не тільки справжню ситуацію, але й дає точний прогноз на майбутнє. Проблеми збереження здоров'я дітей стали на сучасному етапі особливо актуальними, оскільки кризові явища в суспільстві спричинили зміни в мотивації освітньої діяльності в учнів, знизили їх творчу активність,

сповільнили їх фізичний і психічний розвиток, викликали відхилення в їх соціальній поведінці. Це спонукає до вирішення актуального завдання – розробки та активного використання педагогічних технологій, спрямованих на охорону і корекцію здоров'я учнів.

Здоров'язберігаючі технології – це, за визначенням О.Ю.Логінової, педагогічні прийоми і методи, використання яких в освітньому процесі йде на користь здоров'ю учнів і які не завдають їм прямої і непрямой шкоди [2]. Безперечно, у вирішенні цього важливого завдання істотне значення має набути систематичне залучення учнів до художньої культури і мистецтва, особливо музичного.

Музика володіє величезними можливостями в наданні терапевтичного впливу на людину, зняття емоційних стресів, регулювання психічного стану в цілому, гармонізації емоційно-інтелектуального розвитку особистості, її вольових проявів. Не випадково сучасними науковцями вже розроблені та апробовані (головним чином у медичних установах) різні музично-терапевтичні методики.

Разом з тим, в останні роки досвід музично-орієнтованої терапії почав активно екстраполюватися і в освітню практику, а саме: використання музичного мистецтва як засобу створення здоров'язберігаючого середовища в загальноосвітніх навчальних закладах. При цьому вчитель музичного мистецтва повинен використовувати не лише музично-педагогічні методи навчання, але й музично-терапевтичні (музикотерапія) [4].

В даний час діапазон застосування музикотерапії досить широкий, тим більше, що вона розвивається як інтеграційна дисципліна, яка використовує досягнення нейрофізіології, психології, рефлексології, музикознавства тощо.

Музикотерапія утверджується в статусі універсальної виховної системи, здатної оптимізувати й активізувати процес особистісного розвитку учня в умовах сучасного суспільного життя і є методикою подолання різних психологічних труднощів у навчально-виховному процесі загальноосвітнього закладу.

Уроки музичного мистецтва можуть дати унікальну можливість реалізувати в школі здоров'язберігаючі технології. Вченими доведено, що музика справляє помітний вплив на хвилинний об'єм крові, частоту пульсу, кров'яний тиск, рівень цукру в крові; підвищує і знижує м'язовий тонус; стимулює прояв емоцій; покращує вербальні і арифметичні здібності; стимулює процеси сприймання і пам'яті, активізує творче мислення тощо.

Звучання музики на уроці дає учневі можливість заспокоїтися, зняти дратівливість, нервові напруження.

Найчастіше великі труднощі виникають у роботі з учнями підліткового віку. Вони обумовлені віковими особливостями школярів даного віку, для яких характерно:

- складності емоційного розвитку, стрес, депресія, зниження емоційного тону, лабільність, імпульсивність емоційних реакцій;
- підвищена тривожність, страхи;
- негативна Я-концепція, дисгармонійна, перекручена самооцінка, низька міра самосприйняття;
- емоційна скутість і почуття самотності;
- наявність конфліктних міжособистісних стосунків, незадоволеність внутрішньосімейною ситуацією, ревності до інших дітей в сім'ї;
- нескоординоване посмикування різних м'язів (нервовий тик);
- асиметричні, нескоординовані, різкі рухи; тремор (тремтіння) пальців рук тощо.

У підлітковому віці особливо привабливими для дітей виступають форми діяльності, що потребують активності й самостійності. Підлітки намагаються знайти і знаходять нові форми вирішення старих проблем.

Прагнення до самостійності загострює почуття власної гідності, яке нерідко спостерігається в учнів на уроках музичного мистецтва. Деякі підлітки, з числа сильних учнів, прагнуть відповідати лише на важкі запитання, їх ображає, якщо вчитель запитує у них щось просте, всім відоме. Ця особливість дозволяє вчителю музичного мистецтва забезпечувати одну з головних умов для організації розвивальної діяльності – знаходження її в зоні потенційного розвитку. Підліток відчуває себе дорослим і відчуває в собі сили для реалізації своїх уявлень про життя. Водночас він наштовхується на обмеження, які встановлює реальність з її правилами, обов'язками і завданнями. Це призводить до розчарування, яке навіть може гальмувати і блокувати поведінку підлітка. Цій проблемі необхідно приділяти велику увагу. В іншому випадку у молодій людини може погіршитись успішність, з'явиться зайва боязкість і труднощі в спілкуванні. Підліток починає для себе відкривати свій внутрішній світ. Складні переживання, пов'язані з новими відносинами, свої особисті якості, вчинки аналізуються ним із пристрасстю, що сприяє розвитку рефлексивних якостей. Агресія і сила для учнів підліткового віку є досить привабливими, в той час як механізм контролю розвинений ще слабо.

У підлітковому віці підвищена емоційна збудливість: психічна неврівноваженість, різка зміна настрою, дратівливість, тривожність, замкнутість. Все це ускладнює стосунки з оточуючими, призводить до конфліктів з однолітками та батьками.

Для вирішення вище означених проблем школярів даного вікового періоду досить ефективною методикою є музикотерапія. Перевагами педагогічної музикотерапії є: абсолютна нешкідливість, легкість і простота застосування, можливість контролю, висока ефективність.

Педагогічну музикотерапію для підлітків бажано проводити у досить вільних формах: пасивній, активній, інтегративній. *Пасивна музикотерапія* відрізняється тим, що учень у процесі музикотерапевтичного впливу не бере в ньому активної участі, а лише займає позицію слухача. Учитель музичного мистецтва пропонує школярам прослухати різні музичні твори, або вслухатись у звучання, що відповідають його стану.

Активні методи музичної терапії ґрунтуються на включенні школярів у процес виконавства (гра на музичних інструментах та спів).

Інтегративна музикотерапія відрізняється тим, що в комплексі з музикою використовуються можливості інших видів мистецтва. Це: малювання під музику, музично-рухливі ігри, пантоміма, пластична драматизація або пластичне інтонування під музику, створення віршів, написання творів після прослуховування музики та інші творчі форми. При цьому, як показав практичний досвід у цій галузі, величезним потенціалом емоційного впливу володіють всі елементи музичної мови: мелодія, гармонія, ритм, темп, тембр, лад, динаміка, фактура тощо.

Отже, музикотерапія має величезний потенціал у подоланні духовно-моральних і естетичних проблем учнів підліткового віку і є найважливішим засобом соціалізації та індивідуалізації особистості, забезпечуючи дитині можливість освоєння позиції суб'єкта. Цінність педагогічного впливу музикотерапії обумовлена активною взаємодією учнів на уроці, розширенням можливостей спілкування.

У ході використання педагогічної музикотерапії в навчальному процесі загальноосвітніх навчальних закладів, учні підліткового віку починають відчувати один одного, що створює атмосферу взаєморозуміння, єднання. Кожен учень усвідомлює свою унікальність і неповторність, у нього розвивається нестандартне мислення і впевненість у собі. Все це дозволяє говорити про величезні можливості музикотерапевтичного впливу на особистість учня підліткового віку.

Список використаних джерел:

1. Ключев А.С. Музыкальная терапия как новая технология в музыкальной педагогике [Электронный режим]- режим доступа -<http://aklujev.ru/24.pdf>
2. Лобанова Е.А. Возможности урока музыки как средства реализации здоровьесберегающих технологий / Е.А.Лобанова // Музыка в школе. – 2006. – № 3.
3. Логинова Е.Ю. Музыкальное обучение как средство коррекции психического неблагополучия школьников / Е.Ю.Логинова // Музыкальное і театральне мистецтво: проблеми викладання. – 2004. – №3.
4. Побережна Г. Педагогічний потенціал музикотерапії / Г. Побережна. // Мистецтво та освіта. – 2008. – № 2. – С. 9-12.

УДК: 373.2.091.212.3-027.22

ДО ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКОЇ ПОВЕДІНКИ В ОБДАРОВАНИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

***Олійник Надія**, здобувач ступеня вищої освіти «магістр»*

***Науковий керівник: Крутий Катерина**, доктор педагогічних наук, професор
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)*

**TO THE PROBLEM OF THE FORMATION OF RESEARCH BEHAVIOR IN
TALENTED CHILDREN OF PRESCHOOL AGE**

***Oliynyk Nadya**, master's student*

Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

***Анотація.** У статті запропоновано визначення терміну «дослідницька поведінка». Проаналізовано етапи формування дослідницької поведінки в дошкільників. Підтверджується, що дослідницька поведінка виступає одним із найважливіших механізмів когнітивного розвитку дитини.*

***Ключові слова:** дослідницька поведінка, генезис формування дослідницької поведінки, чинники, що впливають на дослідницьку поведінку.*

***Abstract.** The article proposes the definition of the term «research behavior». The stages of formation of research behavior in preschool children are analyzed. It is confirmed that research behavior is one of the most important mechanisms of cognitive development of a child.*

***Key words:** research behavior, genesis of the formation of research behavior, factors influencing the research behavior.*

З явищами довкілля дитина стикається дуже рано і прагне пізнати їх. Однак безпосередній досвід не може служити матеріалом для самостійного узагальнення, для аналізу явищ, встановлення залежностей між ними. Явища, що відбуваються в природі, досить складні, вимагають того, щоб діти у взаємодії з дорослими вчилися встановлювати найпростіші закономірності, зв'язки і відношення у Всесвіті. Найважливішим способом пізнання є дослідницька поведінка – універсальна характеристика людської діяльності, яка є наскрізною щодо всіх інших видів діяльності [4]. Продовжуючи дослідження